

مدیر کل آژانس رایزنی های مهمی را با مقام های بلندپایه ایران پشت سر گذاشت

پیدا و پنهان «نقشه راه» جدید تهران و آژانس

گزارش

تهران در آستانه نشست جدید شورای حکام بار دیگر حسن نیت خود را برای تداوم همکاری با آژانس بین المللی انرژی اتمی با روی گشاده به «رافائل گروسی» مدیر کل آژانس آشکار کرد و برای او سفر و بازدید از دو مرکز مهم هسته‌ای را ترتیب داد تا برای حل موضوعات اختلافی پاسخی مهم از او بگیرد. آنچه «گروسی» در ملاقات‌های روز پنجشنبه خود با مسعود پزشکیان رئیس جمهور، عباس عراقچی وزیر امور خارجه و محمد اسلامی رئیس سازمان انرژی اتمی شنید و در بازدیدش از دو سایت هسته‌ای «فردو» و «نطنز» دید، می‌تواند در مواضع مدیر کل هنگام بازگشت از این سفر بازتاب یابد و به مثابه اهرمی برای کنفرانسیون سیاست طرف‌های غربی در زمین مناقشه هسته‌ای عمل کند. تأکید پزشکیان بر آمادگی تهران برای ابهام زدایی از موضوعات اختلافی با آژانس در بطن تعامل سازنده با او، گام‌های معناداری برای روشن کردن چشم‌انداز حرکتی دولتی جهت حل مناقشه هسته‌ای ترسیم کرد که مورد استقبال ویژه «گروسی» قرار گرفت؛ چشم‌اندازی که عراقچی نیز گفت‌وگوی خود با مقام آژانس پیرامون این موضوع را سازنده توصیف و از تصمیم دو طرف برای اجرای نقشه راه سال آینده

تهران و آژانس رونمایی کرد. این درحالی بود که اسلامی هم در موضعگیری خود تلویحاً به رویکرد چند هفته اخیر اروپا که روی ریل «استقبال سرد از تعامل آژانس با تهران» و «تلاش برای تصویب قطعنامه» در حرکت بود، پاسخ گفت و تأکید کرد ایران به هر اقدام تنش آفرینی در نشست پیش روی شورای حکام واکنش نشان خواهد داد، موضعی که از این واقعیت پرده برمی‌داشت ایران ضمن باز دانستن مسیرهای ارتباطی و تعاملی، خریدار سیاست تنش آفرین نیست و درهای دوستی را بدون اما و اگر باز نمی‌گذارد.

مصاحبه انفرادی درباره اختلاف دوربین‌ها

سفر مدیر کل آژانس به ایران در شرایطی انجام شد که مواضع او و مقام‌های ایرانی در هفته‌های اخیر بر یک گزاره مشترک ۱۴۰۱ تمرکز داشت؛ پیشبرد بیانیه مشترک «فردو» که تفسیر متفاوت ایران و آژانس درباره محل رجوع مفاد آن، دو طرف را با بن‌بست روبه‌رو کرد و گفت‌وگو برای رسیدن به یک مفاهیم مشترک را ضروری ساخت؛ جایی که آژانس دسترسی و امکان‌های نظارتی خود از طریق نصب دوربین در مراکز تولید یا مونتاژ سانتریفیوژها در دو سایت «فردو» و «نطنز» را ذیل پادمان هسته‌ای آژانس و مقرراتی که ایران ذیل امضای «ان پی تی» به اجرای آن متعهد شده، تفسیر کرده است

اما این در حالی است که مقام‌های ایرانی تحقق این خواست آژانس را جز از طریق اجرای پروتکل الحاقی که صلاح دیده‌اند اجرای آن را متوقف کنند، ممکن نمی‌دانند؛ مصلحتی که در پی خروج آمریکا و عدم تحقق منافع برجاسی ایران زیر سایه ناگامی اروپا در اجرای اقدامات موازنه‌ای دیده شده و مسیر حرکتی ایران و آژانس را با اصطکاک روبه‌رو کرده است.

پیشتر در دولت سیزدهم، اوج گیری اختلافات ایران و غرب در زمین مذاکرات احیای برجام که در انتشار بیانیه و قطعنامه‌های شورای حکام در آژانس بازتاب پیدا کرده بود، به فرمان ایران مبنی بر جمع‌آوری ۲۹ دوربین و دستگاه آژانس در مراکز مهم هسته‌ای از جمله در «نطنز» و «فردو» انجامید اما در پی توافق‌های بعدی در دولت سید ابراهیم رئیسی در سال گذشته حدود ۱۰ دوربین فعال و تأکید شد که نظارت‌ها در فردو پادمانی است و ایران و دوربین فریادمانی در این سایت هسته‌ای نصب نشده است. بر اساس شنیده‌های فراهم شد، زمیننه را برای تاقیم جهت حل چالش نصب دوربین‌ها در مکان‌های مورد اشاره و در عین حال طراحی یک نقشه راه با هدف گره گشایی از اختلاف نظر پیرامون دو مکان «ورامین» و «تورقوآباد» فراهم کرده است. در همین چهارچوب بازدید مدیرکل از

فضاهایی که ملاحظات ادعایی خود مبنی بر عدم دسترسی مستقیم از طریق دوربین را پیرامون آنها مطرح کرده، می‌تواند به پیشبرد سریع روند همکاری بینجامد. چنانکه خود «گروسی» به اهمیت بازدیدش از دو سایت هسته‌ای ایران معترف شده و تصریح کرده این امر به او کمک خواهد کرد، تصویر کاملی از تکامل برنامه هسته‌ای ایران به دست آید.

عبور از منازعه

در چنین فضای است که تهران انتظار

دارد از حس نیت برآمده از رویکرد مسالمت‌جویانه خود در نشست قریب‌الوقوع شورای حکام پاسخ گیرد. این مهم در موضعی که عراقچی بعد از دیدار صبح پنجشنبه با «گروسی» پشت سر گذاشت، مورد توجه قرار گرفت. او با اعلام اینکه گفت‌وگوهای خوب و سازنده‌ای صورت گرفت، تصریح کرد: ما مسیر همکاری‌های ایران و آژانس در یک سال آینده را که سال خطیری در موضوع هسته‌ای ایران است روشن کردیم.

اشاره او به مسیر همکاری ایران و آژانس به طراحی دستور کاری بازمی‌گردد که

عکس: حسین تقی‌زاده/ایران

ذیل یک مدالیته جدید تعریف شده و می‌تواند به چالش‌های برآمده از ادعاها درباره دو مکان ادعایی، روند دسترسی‌های آژانس به فضاهای مهم تولید سانتریفیوژ و اختلاف نظر درباره بازرسان آژانس پایان دهد. بنابراین آطور که پداسست مدیر کل دست خالی به وین بازمی‌گردد و انتظار می‌رود پیام رویکرد تهاولخواهانه دولت جدید ایران برای عبور از منازعات و پرونده‌های هزینه ساز هسته‌ای را به گوش طرف‌های مقابل برساند و به تناسب به آن پاسخ دهد.

رئیس جمهور در دیدار مدیرکل آژانس مطرح کرد آمادگی ایران برای ابهام زدایی از برنامه هسته‌ای

«رافائل گروسی» در سفر دو روز پیش خود به ایران با مسعود پزشکیان رئیس جمهور، سید عباس عراقچی وزیر امور خارجه و محمد اسلامی رئیس سازمان انرژی اتمی دیدار کرد. پزشکیان در دیدار خود با «گروسی» صلاح را در آن دید که بر موضع صریح جمهوری اسلامی مبنی بر ممنوعیت ساخت سلاح اتمی تأکید کند و بگوید: ما همانگونه که بارها اعلام کرده‌ایم بر اساس فتوای صریح رهبر معظم انقلاب اسلامی به هیچ وجه به دنبال ساخت سلاح اتمی نبوده و نخواهیم بود و کسی هم اجازه عدول از سیاست ایشان را نخواهد داشت.

پزشکیان در ادامه به توافق برجام و عهدشکنی آمریکا و کشورهای اروپایی در این توافق نیز اشاره کرد و افزود: بنا به تأیید چندین گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، ما به تمام تعهدات خود

در این توافق عمل کردیم اما این آمریکا بود که به صورت یکطرفه از این توافق خارج شد و راه را برای ادامه این مسیر غیرممکن کرد.

رئیس جمهور با بیان اینکه جمهوری اسلامی ایران در فناوری هسته‌ای به دنبال آن است که مطابق چهارچوب‌ها و مجوزهای قانونی آژانس و حقوق قائل شده این سازمان برای دیگر کشورها عمل کند، تصریح کرد: بر این اساس ما همان‌گونه که پیش‌تر و به طور مکرر حسن نیت خود را ثابت کرده‌ایم، آمادگی خود را برای همکاری و همکاری با این نهاد بین‌المللی به منظور رفع ابهامات و شهبات ادعایی درباره فعالیت صلح‌آمیز هسته‌ای کشورمان اعلام می‌کنیم، گرچه امروز دنیا نیز به این باور رسیده که ایران اسلامی به دنبال صلح و امنیت در جهان است.

مدیرکل آژانس نیز در این دیدار با تمجید از

رویکرد و نگاه صلح‌مدار و وفای محور پزشکیان گفت: عمیقاً متقدیم دوره ریاست جمهوری جنابعالی فصل جدیدی از روابط خوب و مثبت میان ایران و آژانس را رقم خواهد زد. مدیرکل آژانس همچنین تصریح کرد: قطعاً تعامل و همکاری خوب میان ایران و آژانس، شیطنت‌ها علیه فعالیت‌های هسته‌ای ایران را خنثی خواهد کرد.

پیش‌تر، وزیر امور خارجه ایران نیز در پی دیدار خود با «گروسی» از طراحی مسیر جدید برای کاهش تنش با آژانس خبر داده و با خوب و سازنده خواندن گفت‌وگوهایش با مدیرکل آژانس گفته بود: مسیر آینده همکاری‌های ایران و آژانس در یک سال آینده را روشن کردیم. قطعاً توافق گذشته هم مد نظر خواهد بود، ولی مسیر اصلی حرکت بین آژانس و سازمان انرژی اتمی در این سفر بازترسیم خواهد شد و

درباره گام‌های فنی که باید برداشته شود، توافق خواهیم کرد.

علاوه بر رئیس جمهور و وزیر امور خارجه، رئیس سازمان انرژی اتمی هم در نشست خبری مشترک با مدیرکل آژانس، مذاکرات خود با این مقام آژانس را مثبت و سازنده توصیف کرد و در عین حال از فرصت این نشست برای هشدار به تحرکات جاری در شورای حکام جهت تصویب قطعنامه علیه ایران بهره برد.

اسلامی گفت: تصویب هر قطعنامه‌ای علیه ایران با پاسخ تلافی‌جویانه فوری و بدون درنگ ایران روبه‌رو خواهد شد. «گروسی» نیز در این نشست به فضای مبنی بر تداوم تحریم‌ها علیه ایران و رویکرد جنگ‌طلبانه اسرائیل در حمله به تهدیدات هسته‌ای ایران گفت: ما الان در تهران هستیم که به دنبال راه‌حل باشیم. سیاست‌های دولت‌ها بسته به شرایط

افزایش پیدا نکند. مدیرکل آژانس روز گذشته پس از این دیدار از سایات‌های هسته‌ای شهید علی‌محمدی (فردو) و شهید احمدی‌روشن (نطنز) هم بازدید کرد.

واقعیتهای روی زمین، در حال تغییر هستند. بنابراین در شرایط موجود فعلی که تنش زاست، مسئولیت همیشگی من این بوده که راه‌حل‌های متصفانه فنی را پیدا کنیم تا این تنش‌ها

۱۰۰ روزگی دولت و دیپلماسی فعال، اثرگذار و فراگیر

پیشبرد اهداف دیپلماسی نظام در چنین اوضاعی، طراحی دقیق و کوششی چندپایه می‌طلبد. عنصر زمان بسیار کلیدی بود و استفاده بهینه از فرصت‌ها یک ضرورت.

اجلاس سالانه مجمع عمومی سازمان ملل متحد به واسطه مشارکت حداکثری کشورها در بالاترین سطوح و پوشش خبری گسترده و نیز به دلیل امکان بهره‌گیری از ظرفیت‌های رسانه‌ای، اولین آورده‌گاه دیپلماتیک دولت چهاردهم بود که تلاش شد بیشترین استفاده از آن صورت گیرد. رایزنی‌های صورت‌گرفته در نیویورک، تلنور «دیپلماسی فعال، فراگیر و اثرگذار» بود. دامنه گفت‌وگوهای صورت گرفته، محدود به کشورها یا مناطق جغرافیایی خاص نبود بلکه هر پنج قاره را شامل می‌شد.

برگزاری نشست مشترک با سه کشور اروپایی به ابتکار ایران - بعد از حدود ۲ سال برای شروع دوباره گفت‌وگو راجع به موضوع رفع تحریم‌ها به منظور مدیریت مسائل مرتبط با برجام و هسته‌ای و همچنین بحث در مورد دیگر مسائل فیما بین ایران-اروپا (به شمول موضوع اوکراین و تحولات منطقه غرب آسیا)، عزم ما را برای پیشبرد یک دیپلماسی فعال و هدفمند نشان داد. (این رویکرد مسئولانه جمهوری اسلامی ایران، که می‌توانست آغازگر فصلی جدید در روابط ایران-اروپا باشد از سوی برخی بازیگران اروپایی قدر دانسته نشد و آنها خواسته یا ناخواسته تحت تأثیر سیاست‌های مخرب رژیم صهیونیستی قرار گرفتند.)

در عین حال، ابتکارهای خوب گذشته از جمله سیاست همسایگی دولت شهید رئیسی با قوت استمرار یافت و همسایگان نقطه تمرکز رایزنی‌های دیپلماتیک ایران در حاشیه اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل بودند. این رایزنی‌ها پیش درآمد و زمینه‌ساز

روز، دستگاه دیپلماسی باز و واقع‌نگر چالش‌های پیچیده موجود برای امنیت و منافع ملی کشور را دید، برای مواجهه مؤثر با آنها تدبیر کرد و همزمان تلاش کرد از دل آنها فرصت‌های ارزشمندی برای حراست از منافع و امنیت ملی شناسایی یا حتی خلق کند

تلفنی با هم‌تایان از کشورهای مختلف و بهره‌گیری از فرصت حضور در نشست‌های بین‌المللی، مثل اجلاس سران بریکس در کازان روسیه، برای تعامل و رایزنی با دیگر کشورها، نقشی مهم و اثرگذار در حراست از منافع و امنیت ملی ایران داشته است.

مشارکت اثرگذار ایران در اجلاس بریکس به خودی خود یک تحول بسیار مهم در این ۱۰۰ روز محسوب می‌شود. ایران برای اولین بار برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های گسترده ایران در بریکس و عزم دولت چهاردهم برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های گسترده ایران، بلوک مهم در حوزه‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی، مالی و بانکی در جهت تقویت و تحکیم جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی کشور و ارتقای پیوندهای ایران با بازیگران نوظهور، از جمله دستاوردهایی است که آثار آن دربرآورد و مستمر خواهد بود.

دیپلماسی فعال، فراگیر و اثرگذار به دنبال تبیین منطقی موضع اصولی، مسئولانه و ثبات‌زای جمهوری اسلامی ایران در منطقه پیرامونی است. در شرایطی که رژیم صهیونیستی با حمایت همه‌جانبه آمریکا و برخی دیگر از کشورهای غربی جنگی نابرابر و ناعادلانه علیه مردم منطقه برپا کرده و یک اولویت برای کل منطقه و جهان است. جدی قرار داده است، دستگاه دیپلماسی حفظ و حراست از امنیت و حاکمیت ملی را وجهه همت خود قرار داده است. بدیهی است توقف نسل‌کشی مردم فلسطین در غزه و پایان دادن به تجاوز و جنگ‌افروزی علیه لبنان و سوریه و دیگر کشورهای منطقه یک اولویت برای کل منطقه و جهان است. فلسطین، لبنان و حامیان مقاومت در برابر اشغالگری توسعه‌طلبانه، مهم‌ترین نیرو در برابر ناامن سازی گسترش‌یافته از ناحیه رژیم نژادپرست و استعماری اسرائیل علیه منطقه غرب آسیا به شمار می‌آیند. کشورهای منطقه نه فقط مسئولیت دینی و اخلاقی و انسانی و

حقوقی بین‌المللی برای پیشگیری و مقابله با نسل‌کشی و جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت دارند، بلکه برای حفاظت از امنیت ملی خود و جلوگیری از توسعه دامنه تجاوزات رژیم صهیونیستی در کوتاه‌مدت و میان‌مدت و سیم‌تد، وظیفه‌های مشترک دارند.

وزارت امور خارجه هم‌زمان با جدیت برای تأمین منافع ملی کشور در سایر عرصه‌ها و حوزه‌ها کوشیده موضوع هسته‌ای به عنوان موضوعی که به مدت دو دهه در دستور کار دستگاه دیپلماسی بوده است را به سرانجام برساند. همچنین تلاش برای ارتقای خدمات‌رسانی کنسولی به هموطنان مقیم سایر کشورها، افزایش هماهنگی با کشورهای همسایه برای تأمین امنیت مرزی و مبارزه با تروریسم، تقویت بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی و چهارچوب‌های چندجانبه برای پیشبرد اهداف سیاست خارجی کشور از جمله مواردی است که وزارت خارجه در این ۱۰۰ روز به صورت جدی دنبال کرده است.

در این ۱۰۰ روز، دستگاه دیپلماسی با چشمانی باز و واقع‌نگر چالش‌های پیچیده موجود برای امنیت و منافع ملی کشور را دید، برای مواجهه مؤثر با آنها تدبیر کرد و هم‌زمان تلاش کرد از دل آنها فرصت‌های ارزشمندی برای حراست از منافع و امنیت ملی شناسایی یا حتی خلق کند.

این مسیری است که بی‌وقفه با باور به عظمت و غنای داشته‌های مادی و معنوی ایران اسلامی و با استکای به توان و تجربه آزموده‌شده ایرانیان در فائق آمدن بر تهدیدها و چالش‌ها و با ایمان به درستی و حقانیت راهمان که همانا کوشش برای حفظ و حراست از امنیت ملی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی ایران و زندگی باکرامت ایرانیان است ادامه خواهد یافت. انسجام و وفای ملی، پشتوانه ضروری برای تحقق این هدف است.